

"Demə ki, keçdiyi cığırıl kəsə,
Otaqdan başlayıb, otaqda bitər,
Otuz il sinifdə var-gəl edibse,
Bəlkə də yol gedib Magellan
qədr..."

(Musa Yaqub)

Beş-altı aydan sonra bizim əyani tanışlığımızın 40 yaşı tamam olur. Böyük müddətdir, necə deyirlər, bir igidin ömrüdür. Geri boylananda yeganə təəssüfləndiyim vaxtın çox sürətlə keçməsidir, sanki dünəndir, düşünəndə yuxu kimi gəlir... O zaman mən Zaqatala rayonu Muğanlı orta məktəbinin IX sinfində oxuyurdum, Sabir müəllim isə qonşu Qandax kənd məktəbinin direktoru idi. Həmin 1986-da Azərbaycan KP MK-nın müvafiq qərarı ilə Xalq şairi Səməd Vurğunun anadan olmasının 80 illiyi bütün ölkəboyu böyük təntənə ilə keçirilirdi. Bizdə isə bir ilk baş vermişdi: respublika rəhbərliyindən, Yazıçılar Birliyindən, mərkəzi mətbuatdan ünlü isimlərin qatıldığı möhtəşəm tədbiri nə partiya funksioneri, nə incəsənər xadimi, nə də hansısa tanınmış pedaqoq idarə edirdi; belə məsul vəzifə Qandax məktəbinin dörd nəfər (2 oğlan, 2 qız) X sinif şagirdinə həvalə olunmuşdu. Vurğulanan faktın özü hər şeyin dəqiqliklə ölçülüb-biçildiyi, zərərbinlə nəzərdən keçirildiyi, sözün dəyərindən düşmədiyi, ictimai rəyin, mədəni-kültüvi tədbirlərin böyük gücünə, təsirinə önəm verildiyi öten əsrin səksənlərində kiçik kənddəki təhsil ocağının kollektivinə, direktoruna böyük etimadın sübutudur və şübhəsiz ki, Sabir Qurbanov bu diqqəti, hörməti, məhəbbəti öz dərin savadı, zəhmətkeşliyi, müdrikliyi, zəngin idarəçilik təcrübəsi ilə qazanmışdı.

Sözügedən tədbirlərdə AYB-ni Xalq yazıçısı Vidadi Babanlı və şair İlyas Tapdıq təmsil edirdilər. Aşağı Tala kənd orta məktəbində, S.Vurğun adına təsərrüfatın idarəsinin heyətində başlayan yüksək səviyyəli yubiley mərasimləri rayon Mədəniyyət evində, ayrı-ayrı təhsil, sənət məkanlarında neçə gün davam etdi və partiya komitəsinin akt zalında yekunlaşdı. Görkəmli şairin həyat və yaradıcılığı ilə bağlı əsas məruzə fəlsəfə doktoru Həşim İsmayilova tapşırılmışdı. İkinci katib Rəhilə Əhmədova, RPK təbliğat-təşviqat şöbəsinin müdiri Hümbət Bayramov, Maarif şöbəsinin müdiri Saleh Qaziyev, təcrübəli pedaqoqlar Ramazan Tahirzadə, Məhəmməd Osmanov, Tahir Məmmədov, Xuraman Ələsgərova ədəbi-bədii müzakirələrin dolğunluğu üçün əllərindən gələni əsirgəmədilər. Rəhmətlik ağsaqqal partkom Məhəmməd Poladovun çıxışında Babanlının adını unudub ("İlyas müəllimlə Tapdıq müəllim bizim əziz qonaqlarımızdır") bir nəfəri iki şəxs kimi təqdimatı, bunu təbəssümlə qarşılayan Vidadi müəllimin ilk hekayələrini Sıxılı imzası ilə yazdığı, sonradan dəfələrlə İsmayıl Sıxılı ilə səhv salındığına görə təxəllüsünü dəyişdiyi barədə söhbəti də o yorğun, amma gözəl və yaddaqlan gününə dodaq-qaçıran xatirələrindən idi.

Artıq yavaş-yavaş qocalığa doğru gedən və hərdən xəyanət edən yaddaşımın qırx il əvvəlki saxlanıcını təzələməkdə məqsədim Sabir müəllimin üstün təşkilatçılığı ilə yanaşı, uca şəxsiyyətini, insani keyfiyyətlərini də öne çəkməkdir. Həmin silsilə tədbirlərdə hamının ürəyi dolu idi, vax-

MUƏLLİMLƏR MUƏLLİMİ SABİR QURBANOV

Şagirdlərinin, tələbələrinin - yetişdirdiyi kamil insanların, mütəxəssislərin sonsuz diqqət, sevgi və ehtiramı onun ömrünə ömür caladı

ta nəzarət, rəqlamentə riayət xeyli çətinləşmişdi. Yuxarılar məruzəçidən müəyyən ümumiləşdirmələr xahiş edirdilər, bəzi nətiqlərin çıxışları az qala ixtisara düşəcəkdik... Lakin onun ağsaqqal vasitəçiliyi ilə bütün problemlər həllini tapdı, çünki dahi Səməd Vurğun barədə deyiləcəkklər zamandan əvvəl, əsl ədəbiyyat təəssübkeşinin böyük ürəyinə sığmışdı. Və tələbkar publika qarşısında mən də kasıb söz xurcunumdan bir-iki şeir söylədim, dəyəsen həttə alqışlandım da...

Qarşıdan S.Qurbanovun ssenari müəllifliyi və rəhbərliyi ilə bir sıra milli və maraqlı tədbirlər, o cümlədən 1988-ci ilin Novruz şənlikləri gəlirdi. Artıq Zaqatalada dərc olunan "Qırmızı bayraq" qəzetinin ştatdankənar müxbiri kimi bəndeyi-həqir də sözügedən hadisələrin canlı şahidinə çevrildi. Yaddaqlanan mərasimlərin təşkilində məktəblilərə Zaqatala İHB-nin nümayəndəsi Harun Əsgərov, o vaxt SSRİ-də ən gənc təsərrüfat rəhbəri Mübariz Şabanov, müavini rəhmətlik İsmayıl kişi, ağsaqqal Qurban dayı, onun oğlu mərhum iş adamı Rəfail Məmmədov, təşkilatçı İbrahim Bayramov, Xanoğlan müəllim, Qandax, Faldar, Kəpənəkçi kəndlərinin əhalisi də köməklik göstərirdiyindən, miqyas akt zalına yerləşməyib stadionlara çıxdı. Mübaliğəsiz, tam səmimi sözümdür, mən sonralar heç vaxt heç yerdə o gözəllikdə Novruz görmədim. Bir yandan hələ işğalsız və şəhidsiz baharın ilıq nəfəsi, digər tərəfdən müttəfiq respublikalarda milli oyanış zəminində ümumittifaq səviyyəsində yumşalmalar ürəkləri sevinc hissi ilə doldurmuş, damarlarda qanı coşdurmuşdu. Nə gizlədim, yaşlı adamların gözündə "Sıxılı Qurbanov taleyi"ndən doğan narahatlıq, qorxu da vardı. Sabir Qurbanov isə meydanı çəkilmədi və xalqın öz tarixi keçmişinə qayıdırdı, bu özünüdərk prosesində gərəkiyindən xeyli şad idi.

Bu mənada qəhrəmanımızı sözlə, ədəbiyyatla yanaşı, həm də millət cəfakəsi saymaq mümkündür. Onun təkə Araz deyil, adları sadalanan kəndlərin eteklərindən axan Alazanın (Qanix) o tayında - Gürcüstandakı soydaşlarımızdan ötrü də necə qəribəsədiyini, nisgilləndiyini görmüşəm. Zaqatala yeniyetmələrini - direktor, müəllim olaraq çalışdığı təhsil ocağının şagirdlərini Marneuli, Bolnisi, Qardabani rayonlarının azərbaycanlı yaşayış məntəqələrinə aparardı

səfərlərə, oradakı məktəblərdə keçirdiyi görüşlərə qatılmışam. Və əmin olmuşam ki, gənc nəsilərin yalnız elmi, savadı, peşə hazırlığı üçün yox, həm də vətənpərvərliyi, milli duyğuları, dünyagörüşünün formalaşması naminə çalışır.

Qurbanov Sabir Əhməd oğlu 1939-cu il iyulun 10-da Zaqatala rayonunun Kəpənəkçi kəndində dünyaya göz açıb. İki qız övladdan sonra gəlişi ilə hamını sevindirib. Kəpənəkçi kənd ibtidai məktəbində dördillik (1948-1952), sonra isə "İşiq məbədi" sayılan Qandax kənd orta məktəbində ümumi orta təhsil (1952-1958) alıb. Daha sonra o dövrün məşhur elm ocağı Zaqatala Pedaqoji Texnikumunda (1958-1960) "İbtidai sinif müəllimi" ixtisasına yiyələnib. Yengiyən kənd yeddiillik, Mosul kənd orta məktəblərində sinif müəllimi işləyib. 1962-ci ildə işdən ayrılmaqla Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun Azərbaycan dili və ədəbiyyatı fakültəsinə daxil olub.

1970-ci ildən 1996-cı ilə qədər Qandax orta məktəbində direktor, 1996-2011-ci illərdə Kəpənəkçi kənd məktəbində dil-ədəbiyyat müəllimi kimi çalışıb. Daha sonra Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun Zaqatala filialında pedaqoji fəaliyyət göstərib. "Ümumi dilçilik", "Ədəbiyyat nəzəriyyəsinə giriş", "Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi", "Ədəbiyyatın tədrisi metodikası", "Dünya ədəbiyyatı", "Azərbaycan ədəbi təqdidinin tarixi" fənlərindən mühazirə oxuyub, seminar və imtahanlar aparıb.

Sabir müəllim həm də gözəl ailə başçısı, qayğıkeş atadır. 1962-ci ildə Laləzar Musaxan qızı Əhmədova ilə ailə həyatı qurub. Beş övlad böyüdüb tərbiyə ediblər: Sevdə, Bəxtiyar,

Əliyər, Vüqar, Rəna. Vüqarın vaxtsız vəfatından sarsılma da, əyilməyib, digər uşaqlarına, nəvələrinə, şərəfli müəllim peşəsinə, xalqın balalarını savadlandırmağa sevgisi ilə təskinlik tapıb.

Atası Əhməd Hacı Şaban oğlu, anası Yeter Hacı İbrahim-xəlil qızı, bacıları Gözəl və Güllərə xanıma söhbətlərində, müsahibələrində, yazılarında da im tükənməz məhəbbətini bildirir. Onlarla yanaşı, xüsusi ehtiramını izhar etdiyi müəllimləridir. İbtidai və orta məktəblərdə Əlif və Məhəmməd Babayev qardaşları, Səlim Məmmədov (Faldar), İslam Yunusov (Muğanlı), Allahverdi Xəlilzadə, Məmməd Əfəndiyev, Ziya Bayramov (Qandax), Talib Talibov (Muğanlı), Soltan Kazımova, Lətifə Sofiyeva (Zaqatala şəhəri); texnikumda Əziz Abbasov, Fazil Əfəndiyev, Mina Əfəndiyeva, Əliyər Məmmədov, Sona Səfərliyeva, Ələkbər Muradov, Bayraməli Ələkbərov və başqaları; ali məktəbdə akademik Əbdülezəl Dəmirçizadə, Xalq yazıçısı İsmayıl Sıxılı, professorlar Zeynal Tağızadə, Azər Hüseynov, Həsən Mirzəyev, Feyzulla Qasımzadə, Əməkdar elm xadimi Paşa Əfəndiyev, Kövsər Tanrıverdiyeva və adlarını qeyd edə bilmədiyi daha neçə-neçə müəlliminin unudulmaz xatirəsi ürəyində yaşayır. S.Qurbanovu peşəkar səviyyəyə yüksəldən ibtidaidən ali təhsilə öz müəllimlərinin böyük qədrdandırılıq yad etməsi və onları həyat ideali seçməsidir.

O, dostluqda, yoldaşlıqda da daim sədaqətli olub, haqq-salama dəyər verib, keçmiş əlaqələri unutmayıb, nəinki tanıdığı, kənar, yad insanlardan belə, bacardığı köməyi əsirgəməyib. Bir neçə kəlmə də ağsaqqal

pedaqoqu həyata bağlayan, ona yaşam stimulu verən digər məsələ - müdrik qələmi, publisistlik barədə... Qocalıqdan, vücudunun fiziki zəifliyindən yatağa düşəndə belə, sevimli yaradıcılığından əl çəkmədi. Yaxşı yadımdadır, keçən ilin avqustunda ailə üzvləri mənə telefon açıb növbəti məqalənin oxuculara təqdimatına kömək istədilər. "Ulu muğamın sirli-sehrli dünyası" seriyəhəli irihəcmli məqalə (Baba uzanlıq vəziyyətə diqtə ələmiş, nəvələr qələmə almışdılar) respublika mətbuatında işıq üzü gördü.

Ümumilikdə isə Sabir müəllimin respublika mətbuatında 7-si elmi məqalə olmaqla çoxsaylı yazıları - "İmtahan yaxınlaşır", "Müasir tələblər", "Əsas meyar", "Siz hardasınız, məzunlar?", "Poeziya baharı", "Kəpənəkçi (Zaqatala) ulusunda folklor nümunələri", "İlyas Əfəndiyev - 100", "Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi kursunun tədrisində mühazirə üsulunun imkanlarından istifadə yolları", "Xoşbəxt taleli yazıçı" və digər əsərləri dərc edilib. O, "Atam, anam və mən", "Zaqatalanın qədim yaşayış məskənlərindən biri - Kəpənəkçi kəndi haqqında", Dədə Qorqud işığında Kəpənəkçi - qədim yurdum mənim", "Xatirə" kitablarının müəllifidir. "Heydər Əliyev və Azərbaycan dili", "Nizami Gəncəvi - 850", "Heydər Əliyev və Azərbaycan ədəbiyyatı", "Məhəmməd Füzuli - 500", "Hüseyn Cavid - 110", "Xalq şairi Zəlimxan Yaqubla görüş" və sair tədbirlərin təşəbbüscüsü və rəhbəri olub. 2003-cü ildən Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvü, 2009-cu ildən Zaqatala rayon Ağsaqqallar Şurasının sədr müavindir.

Sabir Əhməd oğlu haqqında çox danışmaq, yazmaq mümkündür. Təkcə bir faktı vurğulamaq kifayətdir ki, artıq doqquzuncu onilliyi xırdalayan möhtəşəm ömrün 70 ilə yaxını uşaqların, yeniyetmə və gənclərin elminə, tərbiyəsinə, dünyagörüşünə sərf edilib. Yüzlərlə yetirməsi məktəb direktoru, təhsil şöbəsinin müdiri, bələdiyyə sədri və digər sahələrdə rəhbər vəzifələrdə çalışır. Ən başlıcası isə o, müəllimlər müəllimidir və kamil insan yetişdirir. Təbəqiliyindəkilərə, şagirdlərinə hörmətlə yanaşar, ümumiyyətlə hər hansı bəşər övladını şəxsiyyət kimi qəbul edərdi. Düşünəndə heyrətlə-nirəm, adam nə qədər gənişürəkli, səviyyəli, bütöv olar ki, bir orta məktəb şagirdini zəif cizma-qaralarına görə şair, jurnalist, yazar adlandırsın, o qapıdan girəndə ayağa qalxsın, beləcə, təkmilləşməyə, daha yaxşı yazılara ruhlandırınsın...

Mən bu insanı həmişə tufanlı, dumanlı dənizdə gəmilərə yol göstərən mayak, zülməti işıqlandıran bir şam, çıraq, işıq kimi təsəvvür edirəm. İndi ağbırıq həyat yoldaşı və qədirən övladları Zaqatala rayonunun Kəpənəkçi kəndində onun çarpayısının yanında, qulluğundadırlar. Zamanın küləkləri şahə qalxıb o nuru söndürə də bilər, gücləndirə də... Ancaq bir təsəllimiz var ki, Sabir müəllim çoxsaylı şagird və tələbələrinin qəlbində daim sönməz diqqət, hörmət, məhəbbətlə anılacaq və deməli, əbədi yaşayacaq.

86 yaşın mübarək, əziz Ustad!

Qurban Cəbrayıl
"Mədəniyyət"
jurnalının redaktoru